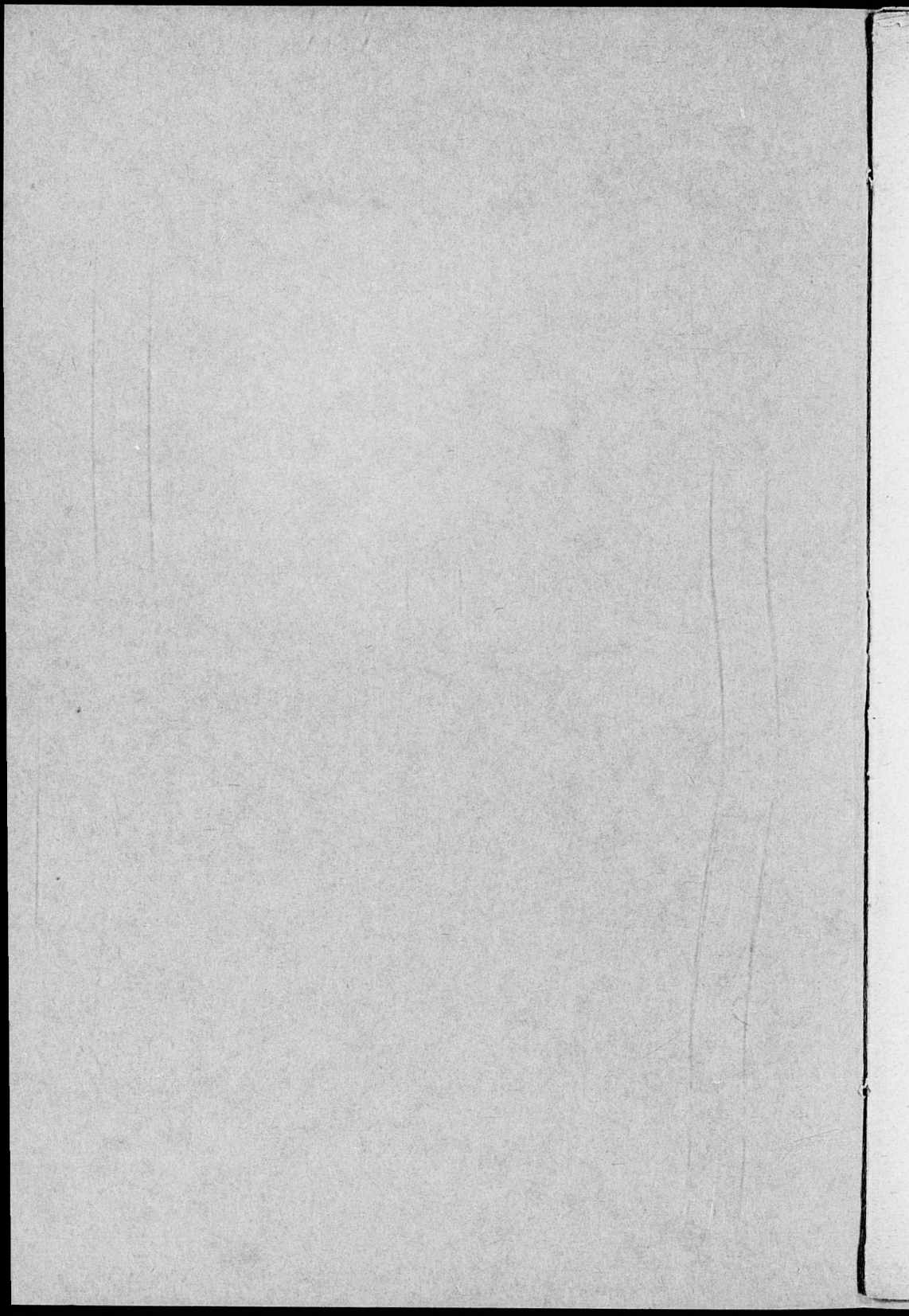

Br 2j. 1K, 32

Pr. N. J. IX, 32.

Open Brief
aan onze Jongens en Meisjes

DOOR

E. DES TOMBE

Open Brief

Ball onze jongens en meisjes

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Open Brief aan onze Jongens en Meisjes.

Beste Kinderen,

Met een verzoek kom ik tot u, een heel groot verzoek
n. l.: «*Kinderen, beschermt de dieren!*»

Bescherm de dieren, want ach zij hebben het zoo noodig, die goede geduldige dieren, die zoo onnoemelijk veel te lijden hebben. God alleen weet hoe ontzettend veel leed en vreeselijke pijn stil door hen gedragen wordt!

Ik zie in gedachten een oud paard, dat op een warmen zomerdag een zware vracht moet trekken, terwijl zijn tuig en haam zoo knellen, dat het er bloedende wonden onder heeft, die met elken stap meer pijn doen, nog andere kleine wondjes heeft het van slechte behandeling gekregen waarop de vliegen steken; zijn tong kleeft van den dorst in zijn mond, maar niemand denkt eraan het water te geven en toch trekt dit paard maar geduldig en flink; niemand ziet

zijn lijden, niemand heeft medelijden met het arme dier. En loopt het even iets langzamer van vermoeienis, dorst en pijn, dan slaat de voerman het nog en dat doet heel, heel erg zeer op zijn dunne gevoelige huid. Dit weet ieder die wel eens een zweeps slag gevoeld heeft. En wat moeten koeien, varkens en andere dieren niet lijden wanneer zij veel te nauw opeen gepakt staan in de beestenwagens van den trein zonder eten of drinken, en dat soms een paar dagen lang, zoodat zij bij hunne aankomst meer dood dan levend zijn! Neen kinderen, gij weet niet half hoeveel onverdiend en onnoodig leed de dieren dagelijks ondervinden.

Weet gij wel dat zij aan onze zorg zijn toevertrouwd?

En hoe behandelen wij hen??

Wij, menschen, zijn sterk en machtig, nu zou men zoo denken, dat wie sterk en machtig is, ook flink en ridderlijk moest zijn. Maar neen! Want vindt gij het erg flink en moedig, om een zwak hulpbehoevend dier te mishandelen of te verwaarloozen?

Eens vond ik op straat een grooten trekhond stervende van den honger! Ik gaf hem water en brood en bracht hem in eene schuur daar vlak bij en toen haalde ik een veearts, want ik dacht in 't eerst dat het dier ziek was. Maar de veearts, zei: «Deze hond is alleen ziek door verwaarloozing!» Denkt eens aan, wat moet dit arme dier al niet geleden hebben voor dat het zoover met hem gekomen was! Hij kon geen tien pas meer loopen zonder in elkaar te zakken. En zoo behandelde zijn meester hem in dank voor zijn hard werken en zijn trouw. Zijn hardvochtige, slechte meester dacht: «Zoo'n hond moet maar zien dat hij op straat zijn voedsel vindt.»

Gelukkig, gelukkig zijn niet alle menschen zóó slecht, maar de menschen die goed zijn voor de dieren die zij hebben, moeten ook trachten het lijden van andere dieren te verzachten en hen beschermen of helpen waar dit noodig is. Daarvan zag ik eens een aardig voorbeeld. Voor een herberg stond n.l. een paard met een zware vracht; de voerman rustte binnen uit, maar hij had de steunsels van de

kar niet neergelaten, hij vergat dat zijn paard ook graag rusten wilde! Het dier moest nu een langen tijd den druk van dien zwaren wagen voelen. Toen kwam er een meisje van een jaar of tien aan, zij zag dat het paard zoo niet rusten kon en daarom liet het kind met behulp van een grooteren jongen de steunsels neer. Ziet, jongens en meisjes, zoo kunnen wij een dier helpen. Hier is nog een voorbeeld: Er was eens een huurkoetsier, die een paard had dat zoogenaamd steeg was. «Steegs» noemt men een paard dat erg schrikachtig is en dan niet voorbij dingen waarvoor het schrikt, te krijgen is. Dit kan het dier niet helpen, want het is een gebrek in zijn hersens ofwel het komt van eene slechte behandeling in zijn jeugd.

Op een keer bleef het paard weer stokstijf staan.

«Wacht,» dacht de koetsier, «dat zal ik je afleeren.» En hij sloeg en sloeg; er kwamen menschen bij die ook op het paard scholden en tierden en de koetsier ranselde maar door; het arme dier raakte hoe langer hoe meer in de war en begreep hoe langer hoe minder wat men van hem wilde. Opeens drong een metselaar de menschen op zij, zeggende dat het zóó zeker niet ging en dat hij wel eens probeeren zou of hij het paard niet tot reden brengen kon, hij had vroeger veel met paarden omgegaan; maar dan moesten de menschen een eindje op zij gaan en het dier niet angstig maken. Men liet hem zijn gang gaan en bleef op een afstandje toekijken.

Nu klopte de flinke man het verschrikte dier op den hals en sprak het kalm toe: «Braaf zoo jongen, stil maar.» Totdat het eindelijk bedaard en van den schrik bekomen was. Toen daarna de koetsier weer op den bok klom, ging het paard zonder moeite voort. Zoo ziet gij alweer hoe goed het is een dier zacht te behandelen, wat een macht een goed woord heeft en hoe men met zachtheid veel gedaan kan krijgen; véél, véél meer dan met hardheid.

Wanneer gij kinderen ziet die kikvorschen mishandelen of andere wreedheden doen, kijkt er dan niet naar met open

mond, alsof er iets aardigs te zien was, maar probeert als een moedig kind, er een eind aan te maken. Gij zijt daarvoor nooit te klein.

Als ik een jong paard zie, dan verblijdt het mij in 't eerste oogenblik, om dat vroolijke, van levensvreugde schitterende oog te zien, waarmee het jonge dier rondkijkt; het denkt: «Wat is alles toch mooi op de wereld, en wat loop ik hier heerlijk en vrij in deze groote wei, zoo gezellig samen met mijne moeder. De menschen zijn zeker heel goed, want mijn meester klopt mij altijd op mijn hals en zijne kinderen geven mij wel eens een lekker worteltje!» Zoo denkt een jong paard en vindt het leven heerlijk en zijn oog schittert. Maar ach, hoe zal het bedrogen worden!

Het lot van een paard is zoo treurig. De eerste levensjaren, ja die zijn meestal wel goed, maar hoe zijn de laatste? Ziet het oog van een oud paard maar eens aan, daarin kunt ge het antwoord lezen. Alle schitterglans is weg, het staat dof, maar dat is nog het ergste niet, want dat komt gedeeltelijk van ouderdom; het staat echter ook innig treurig, moedeloos en ellendig, met eene uitdrukking van stil geduldig lijden. Zoo heeft de mensch het vroolijke, jonge dier gemaakt tot een wezen van diepe ellende. Door slagen, rukken aan de teugels of door andere mishandeling beloonen domme ruwe menschen een dier dat altijd zijn best heeft gedaan. Het verdient toch wel een goed woord? Maar in plaats daarvan moet een paard, dat zijn leven lang goed gewerkt heeft, als het oud geworden is de zwaarste vrachten trekken, wordt slecht aangespannen en dikwijls nog afgebeeld ook. Is 't niet onrechtvaardig?

Bedenkt toch vooral dat de dieren pijn gevoelen even goed als wij. *Alle* dieren, ook de kleine, zooals muizen, mollen, vogels, visschen, kikvorschen, insecten, enz. Behandelt de dieren met zachtheid en goedheid! Behandelt de dieren zooals gij zelf behandeld zoudt willen worden. «Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook aan een ander niet!»

Wij mogen de dieren ook wel dankbaar zijn, zij doen

zooveel voor ons! Stelt u eens voor dat er geen dieren waren. Wat moest er dan hard gewerkt worden!

Voor het landwerk zouden wij geen hulp hebben. Hoe moesten wij ploegen, hoe kregen wij het hooi en den oogst bijtijds binnen? Aan de havens in de steden kwamen wij nooit klaar, voor den avond hadden wij al die zware vrachten niet in de pakhuizen.

Nuttige zaken als eieren, melk, boter, kaas, honig, was, wol en nog zooveel andere dingen waren er dan ook niet. En thuis zouden wij niet één dier hebben, géén hond, géén kat, geen kippen, duiven of wát ook, niets, niets, hoe stil en ongezellig! Geen geluid hoorden wij buiten, er was daar niets dan doodsche stilte. Verbeeldt u het voorjaar zonder blij vogelgezang! Verbeeldt u een zomer zonder het leven en werken van duizenden dieren! In tuinen, op akkers, op den weg, nergens eenig dier, dat zou *niet* gelukkig zijn. Wij mogen de dieren dus wel een plaatsje in ons hart geven en het leven niet te zwaar voor hen maken. Zij leven maar zoo kort.

Dus laat ons b.v. een paard of ezel goed aanspannen, zonder knellend tuig en zonder opzetteugel. Laten wij zorgen dat de vracht voor onze trekdieren niet te zwaar is en dat zij 's zomers niet te veel last van de vliegen hebben. Rijden wij uit, dan kunnen we de zweep wel thuis laten, een knap voerman heeft haar zelden of nooit noodig. Dit hebben wij gezien van de voerlui van Barnum en Bailey, zij bestuurden 24 paarden te gelijk alleen met een goed woord, geen zweep of slaan kwam erbij te pas. Als het paard schrikt, klopt het dan eens op den hals en spreekt het eens toe, het hoort de stem van den meester zoo graag. Het grootste pretje voor een paard of ezel is om eens vrij in de wei te mogen loopen, maar dit kan niet altijd, want niet iedereen heeft eene wei. Ook den armen waakhond moeten we elken dag een uurtje los laten loopen en dat kan gelukkig wel altijd, hij is zoo graag ook eens vrij. Altijd vast te moeten liggen jaar in, jaar uit, is vreeselijk. Wij willen onzen trekhond

onderweg eens laten drinken en er voor zorgen dat hij goed kan gaan liggen, als de kar stil staat. Wij moeten hem ook niet plagen met een muilkorf, als het niet noodig is. Ik ken een man, die zijn trekhond onderweg altijd eens uitspant en dan alleen zijn wagen duwt. Elke dag gaat hij denzelfden weg, nu weet Cesar, zoo heet de hond, precies waar hij los mag, dan moest gij eens zien hoe het dier geniet, overal rondsnuift en holt en rent.

Wij moeten ook zorgen dat de trekhond en de waakhond een goed, voor den wind beschut hok hebben met zuiver stroo, en vooral altijd versch water. Bedenkt dat zij er niet om kunnen vragen als zij dorst hebben. Laat ons goed zijn voor het vee, de beesten zoo vervoeren, dat zij daardoor niet lijden. Er is al zooveel leed en pijn in de wereld, laten wij dit niet onnoodig vermeederen. Ook niet door domheid, het is onze plicht te zorgen dat wij verstand hebben van elk dier, waarmee wij omgaan; dat zij lijden is ook dikwijls door onze onwetendheid. Wij willen onze dieren goed zindelijk houden, koeien en geiten op tijd melken en het vee bij het drijven niet slaan, de beesten loopen met een goed woord ook wel, probeert het maar eens.

Zoo zou ik nog wel honderd dingen op kunnen noemen, de dieren kunnen niet spreken, daarom doe ik het voor hen. Als zij spreken konden, zouden zij ons toeroepen: «Ach, behandelt ons goed, wij doen immers ons best en werken trouw!» De vogels zouden fluiten: «O, ik geniet zoo in het vrije groene bosch, ik vlieg zoo heerlijk door de ruime lucht en alle schadelijke insecten eet ik op, vangt mij niet, het is zoo wreed mij levenslang in eene gevangenis te zetten, ach, laat mij genieten!»

Kinderen, spaart de vogels! Elk jaar zijn er méer en méer rupsen, let zelf maar eens op. Toen ik eens in Juli van Nijmegen naar Kleef spoorde, zag ik, dat er een heel eind langs den weg geen enkel blad meer aan de boomen of struiken zat. Alles hadden de insecten opgegeten! 't Was net precies winter. Als het vogelvangen en eieren stelen niet

ophoudt, weet ik waarlijk niet, waar het heen moet. Alles zal nog door de insecten verwoest worden, bosschen, akkers, alles! En al stelen de vogels nu eens wat kersen, erwten of zaad, dan nog doen ze maar weinig schade vergeleken bij het vele nut dat zij doen. Want er zou niet veel van deze zaden of vruchten terecht gekomen zijn als er geen vogels waren. Wanneer zij er van snoepen, dan kan men hen immers verjagen. Maar doodt hen niet! Doodt nooit zonder noodzaak, een leven is gemakkelijk en gauw genomen, maar geen mensch kan het teruggeven. En wanneer gij noodzakelijk dooden moet, denkt dan dóor en doet het naar uw geweten zoo zacht mogelijk. Pas geboren hondjes en poesjes is het beste, *dadelijk* in *lauw* water te verdrinken. Grootere dieren moeten, als 't paarden zijn, door iemand die flink schutter is, worden doodgeschoten en koeien met het slachtmasker gedood. Visch moet men eerst met een zwaren slag op den kop verdooven en dooden, eer men ze schoonmaakt; paling met een heel scherp mes den kop midden door snijden, voor men ze vilt.

Als gij de oude vogels vangt moeten de jongen van honger sterven; denkt eens hoe wreed! Hebben wij het recht éenig dier, hetzij vogels, eekhoorns, visschen of insecten de heerlijke vrijheid, die groote gave van God, te ontnemen alléén voor ons genoegen? Wat denkt ge kinderen?

Weest medelijdend, weest barmhartig, weest goed! Verblijdt u nooit in het leed van anderen, zooals kinderen doen, die voor hun plezier hengelen, meikevers aan draadjes binden, nestjes uthalen of zich vermaken met andere dieren te kwellen. Ik zeg nóg eens: «Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook aan een ander niet!» Wie wreed is jegens de dieren is ook geen goed kind en kan later geen goed, medelijdend mensch worden, want zin tot wreedheid kan alleen in een slecht hart wonen. Gij hadt dit alles vroeger niet zoo bedacht, niet waar? Maar nu *weet* ge het en dus van vandaag af *kan* dit veranderen. Daarom, beste jongens en meisjes, weest goed voor de dieren, weest flink en ridderlijk tegenover *alles*, wat

zwakker is dan gij zijt, weest moedig en verdedigt een dier wanneer het mishandeld wordt, laat de menschen u maar uitlachen! Het is heel moedig en flink een dier te helpen te midden van spottende toeschouwers.

Wilt gij hier eens over nadenken en voortaan goed voor *alle* dieren zijn?

E. DES TOMBE.

